
T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĐI

1. ÇEVRE VE ORMANCILIK ŞURASI TEBLİĞLER

4. CİLT

DOĞA KORUMA

ÇEVRE – ORMAN VE HALK İLİŐKİLERİ

ARAŞTIRMA GELİŞTİRME VE EĞİTİM

ÇEVRE VE ORMAN MEVZUATI VE
KURUMSAL YAPILANMA

**ARTVİN-HATİLLA MİLLİ PARKINDA BÖCEK ZARARLARI
SONUCU GÖRÜLEN KURUMALAR VE BUNU TETİKLEYEN
EKOLOJİK NEDENLER**

*Aydın TÜFEKÇİOĞLU, H. Zeki KALAY, Mehmet KÜÇÜK, Aydın KAHRİMAN,
A. Kemal ÖZBAYRAM* 1430

**YANGIN KORUMA ÇALIŞMALARININ UZUN DÖNEMDEKİ
SONUÇLARI**

*Prof.Dr. Ertuğrul BİLGİLİ, Arş.Gör. Bahar DİNÇ DURMAZ
Yrd.Doç.Dr. Bülent SAĞLAM, Arş.Gör.Dr. Ömer KÜÇÜK,
Arş.Gör. İsmail BAYSAL*..... 1438

**DÜNYADAKİ VE ÜLKEMİZDEKİ MİLLİ PARK (MP), TABİAT
PARKLARI (TP) VE TABİATI KORUMA ALANLARI (TKA)
STATÜSÜNDE OLAN SAHALARIN NİCELİĞİ ÜZERİNE BİR
KARŞILAŞTIRMA**

Hasan Göksel ÖZDİLEK 1447

**YABAN HAYATI YÖNETİMİNDE DARBOĞAZLAR VE ÇIKIŞ
YOLLARI**

İdris OĞURLU..... 1454

**ÜLKEMİZDEKİ MİLLİ PARKLARIN TURİZM SERTİFİKASYON
PROGRAMLARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Doç. Dr. İsmet DAŞDEMİR, Arş. Gör. Ersin GÜNGÖR..... 1462

**AV ÜRETME İSTASYONLARI VE İSTANBUL-BELGRAD ORMANI
AV ÜRETME İSTASYONU**

Araş. Gör. Meriç KUMBAŞLI, Araş. Gör. Erdem HIZAL..... 1470

**TÜRKİYE'DE ORMAN YOLLARININ PLANLANMASI VE İNŞAATININ
ORMANLARIN KORUNMASI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

*Prof. Dr. Mesut HASDEMİR, Y.Doç.Dr.Necmettin ŞENTÜRK,
Ar.Gör. Dr.Murat DEMİR*..... 1477

**ORMANDA AĞAÇ VARLIĞI ÇEŞİTLİLİĞİ İLE DOĞAL
DÜŞMANLAR ARASINDAKİ İLİŞKİLER VE BUNUN ZARARLI
BÖCEKLERLE MÜCADELEYE ETKİLERİ**

Prof. Dr. Miktat DOĞANLAR, Doç. Dr. Mustafa AVCI 1487

**DOĞU KARADENİZ BÖLGESİNDE YAYLALARA YÖNELİK
TURİSTİK TALEBİN ÇEVREYE ETKİLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

Yrd. Doç. Dr. Mustafa VAR, Uzm. Emrah YALÇINALP 1496

YABAN HAYATI YÖNETİMİNDE DARBOĞAZLAR VE ÇIKIŞ YOLLARI

İdris OĞURLU

Prof. Dr., S.Demirel Üniversitesi, Orman Fakültesi, Isparta

1. GİRİŞ

1993 yılında yapılan ilk Ormancılık şurasına sunulan ve av kaynaklarımızın azalma sebepleri ve bu kaynağı geliştirme imkanları üzerinde durulan bir bildiri, çözümün ancak avlak bazında planlı avcılığa geçişle mümkün olacağını, önerilen bütün çözümlerin ise gelip, yasal bir düzenlemeye ve özellikle avlak sınırlarının ve kapasitelerinin tespiti amacıyla yapılacak envanter çalışmalarına dayandığı ifade edilmektedir. 1995 yılında Trabzon’ da toplanan Ormancılık Kongresinde ise çıkacak yeni bir kanunun da tek başına çözemeyeceği bir probleme, yani hem devlet ormanı, hem de avlak sayılan alanlardaki çalışmaların nasıl koordine edilmesi gerektiği üzerinde durulmaktadır. 1999 yılında İzmir’de yaban hayatı yönetiminde yeni yaklaşımlar için toplanan workshopa sunulan raporlardan birinde de yine yaban hayatı kaynaklarını tespitinde envanterin önemi ve bunun nasıl gerçekleştirileceği üzerinde durularak “Avcı saysın, Köylü Korusun, Devlet denetlesin, Millet yararlansın” şeklinde formüle edilen bir model önerilmektedir. Ne var ki, o gün için hala, gerek Orman bakanlığındaki idari yapılanma, gerekse 3167 sayılı Kara Avcılığı Kanunu bu önerilerin hayata geçirilmesine elvermemektedir ve yeni Av Kanununun çıkması beklenmektedir. Sonraki yıllarda, beklenen yeni kanun, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu yürürlüğe girmiş ve Yeni kanun, av-yaban hayatıyla ilgili yeni tanımlar getirmiştir. Ancak, geçen zaman zarfında ihtiyacımızın sadece yasal düzenleme olmadığı da görülmüştür. Zira, yaban hayatıyla ilgili hangi tasarruf, hangi uygulama veya faaliyet olursa olsun, önce elde bir yönetim planının bulunması, bunun için de kaynak kapasitelerinin tespit edilmiş olması gereği ortaya çıkmaktadır. Yönetim planında ise kilit unsur insandır. Konunun beşeri boyutu ele alınmadan karşı karşıya kaldığımız problemleri çözmek mümkün değildir. Bu ise, konuyu biyopolitik bir çerçevede ele almamızı gerektirmektedir. Çünkü: Halihazırda ülkemiz yaban hayatı bakımından resmi kurum ve kuruluşların yetki ve sorumluluk alanlarında bir belirsizlik vardır; Kurumların yaban hayatına bakışında felsefe ve yaklaşım farklılığı vardır; Mülkiyeti iki veya daha fazla şahıs veya kuruma ait olan alanları kaplayan yaban hayvanı popülasyonları bulunmaktadır; Arazi sahiplerinin işletme amaçlarının farklı olması dolayısıyla karar oluşturma sürecini etkileyecek faktörler muhteliftir; Halktan gelen taleplerin çeşitliliği sözkonusudur; Resmi kuruluşların yapı ve işleyişlerindeki

farklılık bulunmaktadır ve nihayet, yönetim planları için gerekli verilerin miktarı ve yorumlanma kabiliyeti konusunda problemler vardır.

Biyopolitik yaklaşım, yaban hayatı amenajman planlarının hazırlanması ve bu sıradaki karar sürecinde devlet kurumları yanında toplumun ilgili bütün kesimlerinin rol alınmasını öngörür ve bütün tarafların karar sürecine katılmalarını sağlamaya çalışır. Sözkonusu taraflar sözgelimi ABD’nde devletin merkezi kurumları, eyaletlerin kurumları, arazi sahipleri, sürü sahipleri, avcı kuruluşları vb. gibi kesimlerin temsilcileridir. Türkiye’de ise karar sürecine katılması gereken taraflar arasında, Orman Genel Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Avcı Dernekleri, köy muhtarları, il ve ilçelerin mülki amirleri, arazi sahipleri gibi çeşitli unsurları saymak mümkündür. Merkez Av Komisyonu (MAK) kararlarının hazırlanması amacıyla farklı kişi ve kurum temsilcilerinin bir araya gelmesi bunun çok basite indirgenmiş bir örneğini teşkil etmektedir. Zira MAK kararları, büyük çoğunlukla avcılığın düzenlenmesi noktasında yoğunlaşmaktadır. Belirli bir alanın av amenajman planı yapılması gerektiğinde veyahut ülkemizdeki Yaban Hayatı Koruma Sahaları (YHKS) ve Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları (YHGS)’nden biri için amenajman planı yapmaya karar verdiğimizde ise bu saha ve sahadaki popülasyonu ve ayrıca yöre halkının talepleri konusunda çok boyutlu bir incelemenin gerektiği görülecektir. Mesela Geliştirme sahasında barınan bir geyik popülasyonunun çoğalıp saha dışına taşması ve civardaki tarla ve bahçelere zarar vermeye başlaması halinde ne yapılacağına önceden karar vermek ve bunu planda belirtmek gerekecektir. Veyahut şu an için böyle bir problem varsa ormana bitişik tarım alanı sahiplerinin bu konudaki fikir ve isteklerinin neler olduğunun bilinmesine ihtiyaç vardır. Bu bildiride, ihmal edegeldiğimiz bu unsurun nasıl yaban hayatı lehine çevrilebileceği tartışılmaktadır. Konu; problemler, sebepleri ve çözüm önerileri sırası takip edilerek ele alınmıştır.

2. PROBLEMLER ve ÇÖZÜMLERİ

2.1. Kaçak (Başiboş) avcılık

Başiboş avcılığın görünürdeki sebebi avcı veya yöre halkıdır. Bunun altında halkın asırlar öncesinden gelen serbest avlanma alışkanlığı yatmaktadır. Bilinçsizlik, eğitim yetersizliği veya fakirlik başiboş avlanmaya arttıran faktörler arasındadır. Bütün bunlar, devlet avlakları ve genel avlaklardaki kontrolü zorlaştırmaktadır.

Halkın sosyoekonomik durumunun düşük olması, mesela bugün bile sofralarının et ihtiyaçlarını karşılamak için avcılık yapanların mevcudiyeti, insanlarımızın av-yaban hayatı konusunda bilgisizliği, otokontrol sisteminin kurulamamış olması başiboş avcılığın başta gelen sebeplerindedir.. Avlak planlama çalışmalarında avcılardan ve yöre halkından yararlanamıyor olmamız

çözümü geciktirmektedir. Çözüm, avlak planlama ve özellikle envanter çalışmalarında avcı camiası ve kuruluşlarıyla ve keza mahalli halk ile işbirliğine gidilmesi, orman köylerine yönelik sosyoekonomik projeler hazırlanıp hayata geçirilmesi, av gelirlerinden yöre halkına kaynak aktarılması, avcılık ve yaban hayatı ile ilgili tanıtım faaliyetleri /kampanyaları yürütmek, avcı derneklerinin aralarında örgütlenmesi ve otokontrol sistemlerinin kurulmasıdır.

Başboş avlanma konusunda öne sürülen sebepler, kaçak avcılığı önleme yolunda kısa vadede ortadan kaldırılamayacağına göre, yöre halkının yaban hayatı çalışmalarına dahil edilmesi ile bu faktör olumlu yöre çevrilebilir. Zira, Türkiye de elan 2 milyon avcı ve 8 milyon orman köylüsünden av ve yaban hayatı çalışmalarında faydalanma imkanı bulunmaktadır. Bu ise devreye sokulabilecek önemli bir potansiyeli ifade etmektedir. Avcılar ilgi alanları, tecrübeleri ve tipik cevvaliyetleri dolayısıyla envanter çalışmalarına uygun özellikte elemanlardır. Avcıların envanter ve planlama çalışmalarına katılması, ortak iş yapma ve problem çözme kültürünü geliştirecek, bugüne kadar korumanın negatif faktörü olarak görülen avcı camiasının konuyu sahiplenmesini sağlayacaktır. Koruma çalışmalarında, ayrıca, avlaklara yakın ve hatta avlakla iç içe bulunmaları dolayısıyla orman köylülerinden yararlanılabilir. Böylece, köylüye yeni bir istihdam alanı ve gelir kaynağı haline getirmek mümkündür. Bu takdirde orman köylerinin kalkındırılması amacına da hizmet edilmiş olur.

2.2. Avlakların Planlanması

Avlakların planlanması idari ve hukuki birtakım problemler dolayısıyla gecikmektedir. Problemlerin kaynağı, politika noksanlığı veya yanlışlığı, istikrarsızlık, kayıt sistemlerinin eksikliği veya yetersizliği, planlama teşebbüslerinin biyopolik yaklaşımdan uzak olması ve dolayısıyla planlamada katılımcılığın sağlanmamasıdır. Mevzuatın dağınık olup yetki ve sorumluluğu birden fazla kuruma dağıtması Kara Avcılığı Kanununda koruma statülerinin çok katı olması, mevzuattaki tanımların henüz yerli yerine oturmamış olması gibi hukuki karakterdeki faktörler de çözümü zorlaştırmaktadır. Yönetim planlarının oluşturulamaması ve planlamanın sadece yaban hayatına yönelik olarak düşünülmesi, aynı alandaki diğer kaynakları da kapsamaması, bu kaynaklardan yararlanmak için faaliyet gösteren diğer kurum ve kuruluşlarla koordineli olarak çalışma imkanını ortadan kaldırmaktadır.

Çözüm; Yönetim planlarını, yaban hayatı kaynağının yer aldığı alanda bulunan doğal kaynakların ve bu kaynaklarla ilgili bütün kurumların ve yöre halkının katkı ve mutabakatı çerçevesine oturtmaktır. İşe, aynı bakanlığa bağlı birimler olduğu için, OGM ve DKMPGM'nin öncülük etmesi ortaklaşa hazırlanacak plan modellerinin pilot bölgelerde uygulanmaya başlanması önerilir. Mesela, öncelikli konu olan envanter çalışmalarının için, tespit edilen

plot bölgelerden başlayarak, halen faaliyette bulunan Orman Amenajman ekipleri bünyesine, ekibin çalışacağı yöreden avcılar alınabilir. Avcı camiası yetkilileri böyle bir çalışmaya gönüllü olarak katılabileceklerini öteden beri taahhüt etmektedirler. Bu katkıyı keza orman köylerinden de sağlamak mümkündür. Nitekim, halihazırda hazırlanan avlak planlarında sahadaki popülasyon yoğunluklarının tespitinde avcılarının ve köylülerinin ifadelerine atıf yapıldığını görmekteyiz.

Yabani hayvanlarını tanımak büyük ölçüde arazi gözlemlerine dayanır. Bunun için arazide geçirilecek uzun saatlere ve hatta günlere ihtiyaç vardır. Bu sebeple, avcılar toplumunun yaban hayvanlarını izleme imkanını en fazla bulan kesimini oluşturmaktadır. Özellikle devamlı aynı yörede avlanan kimseler için mıntıkanın av türlerini, arazideki dağılımını bilmek ve hatta sayılarını tahmin etmek zor bir iş değildir. İyi organize edildiği ve çalışma belirli bir gözlem veya sayım metoduna uyarıldığı takdirde avcı gruplarını sörvey için yönlendirmek mümkündür. Yalnız bu arada, uygun sayım metodunun seçim, sonuçların yorumlanması gibi konularda bilim adamlarının yardımı gerekecektir.

Ancak, bu tarz bir işbirliği için, DKMPGM karşısına muhatap olarak Türkiye avcılarını temsil eden tek bir kuruluş, mesela bir konfederasyon ile çıkabilmelidirler. Böyle olursa envanterin yapılacağı yöredeki birimlerini harekete geçirerek ve resmen görevlendirerek envantere yönlendiren bir merkez avcı birliğinden bahsetmek mümkün olur. Böylece, bu merkezle yapılacak protokol bütün ülke avcılarını bağlayacağı ve yaptırım gücüne sahip olacağı için, çalışmalarda bütünlük ve koordinasyon sağlanacaktır. Bu noktada, avcılarının Türkiye genelinde tek çatı altında toplanmaları, önemli bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.3. Yaban hayatı koruma ve geliştirme sahalarındaki darboğazlar

Bu sahalardaki başlıca sıkıntı, sahalarda korunan yaban hayvanı türlerinin varlığının devamlılığını sağlayacak popülasyon ve habitat envanterlerinin yapılmamış olmasıdır. YH koruma sahalarını kim koruyacak geliştirme sahalarını kim, nasıl geliştirecektir? Kağıt üzerinde ve bütün sahalarda için toptan karar vermek rasyonel değildir. Stok tespitleri ve stoğu etkileyen beşeri faktörler, mesela saha içerisinde bulunan diğer işletme faaliyetleri göz önüne alınmadan yönetim planları oluşturmak mümkün değildir. Kara Avcılığı Kanununda koruma statülerinin çok katı olması, alanın tasarruf veya kullanım hakkına sahip kurum ve kuruluşlar ile yöre halkının faaliyetlerini kısıtlamaktadır. Zira, korunan alanlarda yapılacak faaliyetlerin yönetim planlarında belirlenen çerçevede yapılması öngörülmektedir. Halbuki, bu alanlarla ilgili yönetim planlarının oluşturulmadığından, hiçbir faaliyete izin verilmemektedir. Buna karşılık, yaban hayatı ve türler açısından önem arz eden alanların DKMPGM' ne tahsis edilmesi yönündeki taleplere karşı itirazlar dile getirilmektedir.

Bu sahaların, iki temel problemi koruma ve envanterdir. Bunlar ikisi birbirine bağlı olan ve biri çözülmeyen diğeri de halledilemeyecek problemlerdir. Ancak, ülke geneline yayılan bu denli geniş bir kaynağın gücü ve imkanı sınırlı bir teşkilatla korunamayacağı, keza acilen yapılması gereken envanterin bu şartlarda çok uzun yıllar alacağı kabul edilmelidir. Şu halde, avlakları kim koruyacak sorusu akla gelmektedir. Cevap bellidir: Sahibi. Ancak genişliği dikkate alınacak olursa Türkiye’de sadece devlet avlaklarını korumak için bile en az orman muhafaza memurları sayısınca av koruma memuru istihdam etmek ve bunları gerekli ekipman ile teçhiz etmek gerektiği anlaşılmaktadır. Bugünün şartlarında, bu mümkün görünmemektedir. Diğer taraftan ise, bazen avcılarının ve çoğunlukla da köylülerin çoğu kez yakınlarındaki avlakları sahiplenmeye çalışarak avlağa yabancı avcı sokmama eğiliminde olduğunu görmekteyiz. Bu kimseler, oradaki av hayvanlarının, kendilerine ait tarla ve bahçedeki mahsul ile beslendiğini, kendi meralarında otladığı ve kendi korularından barındığından hareketle, av üzerinde asıl hak sahiplerinin kendileri olduğunu iddia etmektedirler. Bu iddia ve mantık üzerinde düşünülmesi gereken bir hususa işaret etmektedir. O da şudur: Halihazır av hukukumuz, avlanma hakkını mülkiyet hakkı üzerinde tutmaktadır. Köylünün veya yöre halkının avlağı sahiplenmeye çalışması bu psikolojik tepki sebebiyledir. Eğer devlet avlağını koruyabilseydi, halk böyle bir iddiada bulunamayacaktı. Şu halde, bir meranın, bir korunun köy tüzel kişiliğine ait olabileceğini kabul ettiğimiz gibi, bir ağaçlandırma sahasının korunmasının köy tüzel kişiliğine devrettiğimiz gibi, bir avlağın korunmasının da köylüye havale edilmesi mümkündür. Koruma karşılığı av gelirinin bir kısmının köylüye aktarılması da düşünülebilir. Bu orman köylüsünün kalkınmasına hizmet edeceği gibi, köy nüfusunun birbirini kontrol etmesini de sağlayacaktır. Yöre halkının bu alanlarda istihdam edilerek koruma ve kontrol işlerinde kullanılması gerekmektedir.

Yaban hayatı ve türler açısından önem arz eden alanların DKMPGM’ne tahsis edilmesi yönünde taleple karşı alanın tasarruf veya kullanım hakkına sahip diğer kurumlar tarafından dile getirilen itirazların sebebi üzerinde durulmalıdır. Yaban hayatı geliştirme sahaları mutlak koruma altına alınacak ve sözcüselimi orman işletme faaliyetlerinin askıya alınacağı sahalar olarak algılanmakta ve kaynak israfına yol açacağı düşünülmektedir. Halbuki, aynı alanda hem odun ve tomruk üretmek hem de yaban hayatı üretimi yapmak mümkündür. 4915 sayılı kanunda tanımlanan Devlet avlakları, Örnek avlaklar ve Yaban Hayatı Geliştirme sahalarında ormancılık ve benzeri üretim faaliyetlerinin durdurulması değil, fakat yaban hayatı çalışmalarıyla koordine edilmesi gereken sahalar olarak düşünülmesi lazımdır. Bunun yolu ise diğer işletme faaliyetleri için yaban hayatına uygun üretim metotları seçmekten geçmektedir. Dünya’nın birçok ülkesinde bu amaçla uygulanan ortama ve türe göre değişen standart metotlar mevcuttur. Kurumlar arasında koordinasyon

sağlanmalı ve yönetim planları ortak hazırlanmalıdır. Mesela, Türkiye’de yaban hayatının korunması konusunda, kanunların ormancıya yüklediği görev net olmadığı halde Batılı ülkelerin ormancılık kanunlarında, ormancıya bu konuyla ilgili belirli hususların açıkça dikte edildiği görülmektedir. Mesela, İsveç Ormancılık Kanunu; Kesim, dikim gibi uygulamalar sırasında ormancının fauna ve flora karşısındaki sorumluluklarını da belirli esaslar halinde tespit etmiştir. Bu kanuna göre kesim alanları imkan ölçüsünde küçük tutulmalı, boşaltma kesiminden sonra sahada terkedilmiş bir manzara hakim olmamalıdır. Buna göre, nesli tehlikede olan türlerin yuva yaptığı ağaçlar ve bu ağaçların çevresindeki meşcereler kesilmemekte, yani kesim planı dışında bırakılmakta, sahada mevcut çeşitli meyve ağaçları ve çalı türleri korunmaktadır. Yapraklı ağaç türlerinden belli sayıda yaşlı fertler, canlı veya kuru olduğuna bakılmaksızın grup halinde sahada bırakılmaktadır. Av kuşlarına ait kur yapma ve çiftleşme alanlarının kesime açılmaması ve keza bu alanlar ile kuluçka noktalarında drenaj çalışması yapılmamaktadır.

DKMPGM teşkilatı tarafından, av ve yaban hayvanları ve yaşam alanları ile ilgili sağlıklı bilgi oluşturulamadığı, oluşturulan bilgilerin arşivlenemediği, mevcut bilgilerin paylaşamadığı yönünde sıkıntılar dile getirilmektedir. Bunu için, DKMPGM’ bünyesinde bir AR-GE birimi veya hiç olmazsa bir kaynak tarama ve değerlendirme birimi ihdas edilmelidir. Böylece, Av ve yaban hayvanları ve bunların yaşama ortamlarıyla ilgili bilgi akışının, birikiminin arşivlenmesi sağlanabilir. Aksi takdirde, sürdürülebilir yaban hayatı yönetimi ile ilgili araştırma ve geliştirme çalışmaları yapmak ve strateji belirlemek mümkün olmayacaktır.

4915 sayılı Kanunda değişiklik yapılarak koruma statüsü verilen alanların; alanın kullanım hakkına sahip kurum ve kuruluşlar ile alandan faydalanan yöre halkının, alanın kaynak değerini koruyacak çerçevede faaliyetlerine izin verecek bir tanım veya yorum getirilmesi; Koruma statüsü verilen alanlarda; faaliyetleri ve alandan yararlanmaları kısıtlanan yöre halkı için bu durumu telafi edecek projelerin üretilip uygulanması gerekmektedir.

Türkiye’de gerçek anlamda yaban hayatı envanterine başlanması henüz çok yeni olup, ilk sayımlar üzerinden 3 yıl bile geçmemiştir. Bugün dahi, envantere konu olan yabancı türler başlıca Yabankeçisi, yabandomuzu ve karaca gibi türler olmak üzere sayılıdır. Mahdut sayıda türün ancak belirli yerlerde envanterine başlanmış olması gidilecek yolun uzunluğuna işaret etmektedir. DKMPGM henüz yeni olan teşkilatıyla ve sınırlı uzmanıyla Ülke genelinde envanter çalışmasına giriştiğinde gidilen her yörede envanteri yapılacak türü tanıyan, yerlerini bilen yöre halkını bulmuş ve onların desteklerini almıştır. DKMPGM elemanlarının sırf envanter alanlarına gidip gelmeleri bile, gidilen yerlerde kaçak avcılık üzerinde caydırıcı bir etki husule getirmiş, yöre halkı da yaban hayvanlarının sahipsiz olmadığını görmüştür. DKMPGM personeli halka,

envanteri yapılan alanların avlak olarak işletilmeye başlanacağını, yöre insanının da av ürününden gelir kazanacağını söyleye gelmişlerdir Bu arada 2-3 yıl içerisinde %100 artan popülasyonlar kaydedilmiştir. Böylece envanter çalışmasına verdiği desteğin arkasında bir beklenti de meydana gelmiştir. Ne var ki yıllar ilerledikçe planlı avlak işletmesine hala geçilmemesi konunun halk nezdinde inandırıcılığının azalmasına ve halkın umudunun kaybolmaya başlamasına da yol açmaktadır. Envanter bölgelerinde 2-3 yıl zarfında kendiliğinden oluşan otokontrol de yavaş yavaş kaybolmaya yüz tutmuştur. Nitekim, önceden kaçak av yapan kimselerin bile destek verdiği envanter çalışmalarına karşılık, artık halk kaçak avcılarını durduramaz olmuştur. Buradan çıkan sonuç ise yeterli envanter verisi toplanan en kritik durumda olan potansiyel avlakların zaman geçirilmeden işletmeye açılmasıdır.

2.4. Habitatların daralması ve kirlenmesi

Sebepleri başlıca; Kentleşme, sanayileşme ve modern tarım teknikleri ve ormancılık faaliyetleridir. Kentleşme ve sanayileşmeden dolayı yerleşim alanlarının yaban hayatı habitatlarına doğru büyümesi alt yapı tesislerinin ve yöre halkıyla kamulaştırma problemleri yaşamak istemeyen kuruluşların yatırımlarını bu alanlara kaydırması; yaban hayvanlarının habitatlarının daralmasına, faaliyetler nedeniyle meydana gelen toprak, su ve hava kirliliği ise bu hayvanların ölmesine ve neslinin yok olmasına neden olmaktadır. Tarla açmak için çıkartılan yangınlar ve anız yakma yaban hayatının bulunduğu habitatları bozmakta ve alanlarını daraltmaktadır. İnsan tarafından çıkartılan yangınlar ile tarımsal faaliyetlerde kullanılan ilaç ve gübrelerin habitatları kirlenmesi, yaban hayatını dikkate almayan silvikültürel müdahaleler yaban hayvanlarını ve yaşama ortamlarına zarar vermektedir. Problemin temelinde insan faaliyetleri yatmaktadır.

Çözüm; Sınai tesislerin yer seçiminde; doğrudan veya dolaylı olarak yaban hayatı habitatlarına zarar vermeyecek alanların belirlenmesi, ÇED raporlarında alanın yaban hayatı açısından da irdelenmesi, İlaç ve gübre seçimi ile organik tarım ve biyolojik mücadele uygulamalarına geçilmesi, Yaban hayatı amenajmanı ve orman amenajman planlarının tek bir yönetim planı haline getirilmesi ve ormancılık ve yaban hayatı üretim faaliyetlerinin koordineli bir uygulama planı çerçevesinde yürütülmesidir. Yöre halkının habitat koruma faaliyetlerine katılımın nasıl sağlanacağı üzerine kafa yorulmalıdır

3. KAYNAKLAR

1. OĞURLU, Av Kaynaklarımızın Azalma Sebepleri ve Geliştirilmesi İmkanları, 1. Ormancılık Şurası, 1-5 Kasım 1993, Ankara, Tebliğler ve Ön Çalışma Grubu Raporları (Cilt 2) 121-133.

2. OĞURLU, İ., Ormancılık ve Yaban Hayatı Koruma-Üretim Çalışmalarının Koordinasyonu Üzerine Bir Deneme, Karadeniz Ormancılık Kongresi, Trabzon, 1995
3. OĞURLU, İ., 1999: Av ve Yaban Hayatında Katılımcı Model Arayışları. Workshop / Av ve Yaban Hayatı Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar ve Eğitim, 23-25 Mart 1999, İzmir.
4. OĞURLU, İ., Türkiye’de Av ve Yaban Hayatının Korunması Düzenlenmesi ve Geliştirilmesine dair Düşünce ve Öneriler, Orman Mühendisliği Dergisi, 1989 () 23-25.
5. RANDALL, R, M., SASSAMAN, R, W., Identifying and Evaluating Environmental Impacts association with Timber Harvest Scheduling Policies, General Technical Report PNW-81, Pasific North west Forest and Range Experiment Station, U.S. Department of Agriculture Forest Service, 1979. 20 sh.
6. WING, L, W., Practice of Wildlife Conservation, Copyright by John Willey & Sons Inc. USA, 1951, 412 sh. OĞURLU, İ., İşletme Ormanlarında Yaban Hayatı Habitatlarının Düzenlenmesi, İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, B (38) 2, 1998. 120-135.
7. OĞURLU, İ., Ormancılıkta Yaban Hayatı, S..D.Ü. Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü, Isparta, 2000, 114 s.
8. OĞURLU, İ., Yaban Hayatı Amenajmanı, S..D.Ü. Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü, Isparta, 2000, 114 30 s.
9. DKMPGM Av ve Yaban Hayatı Daire Başkanlığının Yaban Hayatı Yönetiminde Karşılaşılan Sorunlar hakkındaki : 04.01.2005 tarih ve .18.0.DMP.0.03.00/14.00/2 sayılı raporu